

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **O. P.**, zastoupené Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou se sídlem Pod Terebkou 12, 140 00 Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 10. 5. 2005, č. j. OAM-796/VL-20-ZA05-2005, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2005, č. j. 56 Az 74/2005-22,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 10. 5. 2005 zamítl žalovaný žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Žalobu, jíž žalobkyně napadla toto rozhodnutí, Krajský soud v Brně odmítl: dovodil, že žaloba postrádala jak základní náležitosti podání podle § 37 odst. 2 soudního řádu správního, tak speciální náležitosti žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 tohoto zákona. Žalobkyně navzdory výzvě soudu potřebné náležitosti nedoplnila, a žalobu tak nebylo možno projednat.

Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně kasační stížnost. Popsala zde v obecné rovině některá pochybení, jimiž správní orgán porušil § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu (správní orgán podle žalobkyně nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci; důkazy, které si opatřil, nebyly úplné, a v důsledku toho

byla věc i nesprávně právně posouzena; rozhodnutí správního orgánu nevyplývá ze zjištěných podkladů). K tomu žalobkyně dodala, že zemi původu opustila pro tam panující poměry, které jsou popsány v čl. 43 a 53 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků; tyto články pak citovala. Konečně uvedla, že žalobu si psala sama, protože nemá peníze na právní pomoc, a žaloba proto nepochybně neměla potřebné náležitosti. Výzvu soudu k doplnění žaloby však žalobkyně vůbec nedostala, a nemohla na ni tedy reagovat; to soud nevzal v úvahu. V doplnění kasační stížnosti, sepsaném advokátkou, pak žalobkyně specifikovala pochybení žalovaného a krajského soudu tak, že oba orgány se opomněly zabývat dostupností zdravotní péče na U., která byla nezbytná pro zdraví a další život syna žalobkyně. Žalovaný měl zjistit, že obavy žalobkyně přímo souvisejí s nedostupností bezplatné zdravotní péče na U., v jejímž důsledku se syn žalobkyně i ona sama ocitli v ohrožení zdraví a života, a měl zvažovat udělení humanitárního azylu žalobkyni. Kromě toho oba orgány nedostatečně posoudili schopnost u. státních orgánů poskytnout svým občanům účinnou pomoc v případě porušení jejich práv.

Proto žalobkyně navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Požádala též o to, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost je částečně nepřijatelná; ve zbytku pak není důvodná.

Co se týče poukazu na ustanovení správního řádu, která žalovaný údajně porušil, nelze jej považovat za řádně uplatněný důvod kasační stížnosti, jak jej vymezuje ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Jednou ze zvláštních náležitostí kasační stížnosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) je i označení důvodů, pro něž stěžovatel napadá rozhodnutí krajského soudu – tzv. stížních bodů. Stížní bod musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Důvody uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. jsou přitom jen obecnými kategoriemi, které musí stěžovatel v kasační stížnosti naplnit konkrétním a jedinečným obsahem, tedy vyličit, k jakým konkrétním vadám došlo podle jeho názoru v řízení před správním orgánem či před soudem, jakými blíže určenými vadami trpí podle něj rozhodnutí soudu, v čem přesně spatřuje stěžovatel nesprávné posouzení právní otázky soudem apod. Pouhá paragrafová či slovní citace některého zákonného ustanovení – v případě žalobkyně ustanovení správního řádu – tak jako stížní bod neobstojí: nejsou z ní totiž zřejmé žádné konkrétní námitky proti postupu správního orgánu, kterými by se soud mohl zabývat. Takto nekvalifikované tvrzení není stížním bodem, jak jej má na mysli § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž tzv. jiným důvodem podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Opírá-li se kasační stížnost o takový důvod, je v této části nepřijatelná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Totéž platí i o citacích z Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků. Jednotlivé články této příručky obsahují pravidla pro posuzování různých typových situací, v nichž se mohou ve svých zemích původu ocitát žadatelé o azyl; ta jsou však formulována obecně. Pouhý odkaz na určitý článek této příručky je pro soud stejně irelevantní jako odkaz na ustanovení právního předpisu, neboť obsah metodické pomůcky i právního předpisu je ze své podstaty obecný. Je jistě možné učinit takový odkaz součástí stížního bodu; musí být ovšem doplněn konkrétním tvrzením vypovídajícím o konkrétní situaci, námitce či postoji stěžovatele. V projednávané věci tomu tak není, což opět zakládá nepřijatelnost ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

Další část kasační stížnosti směřuje do právního posouzení důvodů pro udělení azylu. Žalobkyně zde namítá neúplná skutková zjištění ohledně ochrany poskytované u. státními orgány a domáhá se udělení humanitárního azylu pro nedostupnost bezplatné zdravotní péče na U.; námitky tohoto typu však nelze v její věci účinně uplatnit. Usnesením, proti němuž žalobkyně brojí, odmítl krajský soud její žalobu jako neprojednatelnou: jedinou právní otázkou, již se krajský soud zabýval, tak bylo splnění náležitostí žaloby ve smyslu § 37 odst. 2 a § 71 odst. 1 s. ř. s. Zkoumání takové otázky nutně předchází zkoumání případných věcných námitek: přezkoumávat postup a závěry správního orgánu je totiž možné jen tehdy, pokud je žaloba formálně bezvadná a obsahově dostatečně určitá. Není-li tomu tak, musí soud přestat na tomto zjištění a nemůže již zkoumat nic dalšího. Poukazovat na nesprávný postup správního orgánu a na nedostatečné posuzování situace v zemi původu žalobkyně se tak v této věci májím účinkem: krajský soud se ničím takovým nezabýval a zabývat ani nemohl.

Odmítl-li soud žalobu pro neprojednatelnost podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze zpochybňovat pouze zákonnost tohoto postupu samotného. To žalobkyně učinila: připustila vady svého podání, ovšem odůvodňovala je tím, že žalobu psala sama, bez právní pomoci, a že výzvu soudu k doplnění nedostala. Takové námitky ale o nezákonnosti napadeného usnesení krajského soudu nesvědčí. Postup krajského soudu nebyl vyvolán tím, že žaloba nebyla sepsána s pomocí advokáta: takovou podmínku pro podání žaloby zákon nestanoví. Podání sepsané advokátem sice zpravidla bývá kvalifikovanější a přesnější; to však nebrání tomu, aby i účastník bez právního vzdělání jasně formuloval, v čem spatřuje pochybení správního orgánu. Krajský soud právě tuto jasnost v podání žalobkyně postrádal; proto ji také vyzval, aby své podání doplnila, a označil rovněž, v jakých směrech tak má učinit. Výzva ze dne 19. 7. 2005 byla žalobkyni doručena dne 21. 7. 2005: na doručence je kromě údaje o dni předání zásilky a podpisu doručovatele uveden jako osoba, která písemnost převzala, V. J., soused. Doručenka tak má všechny náležitosti ve smyslu § 50f odst. 2 občanského soudního řádu. Jelikož nešlo o zásilku určenou k doručení do vlastních rukou adresáta, postupoval doručovatel správně, pokud předal písemnost sousedovi: ten je totiž „*vhodnou fyzickou osobou bydlící, působící nebo zaměstnané na téže místě nebo v jeho okolí, která adresáta zná a souhlasí s tím, že mu písemnost odevzdá*“ (§ 46 odst. 3 věta druhá o. s. ř.). Až tehdy, pokud by tímto způsobem nebylo možno doručit, bylo by na místě uložení zásilky. Doručení jiné fyzické osobě je neúčinné (tj. není možno s ním spojit následky doručení a případně od něj počítat lhůty ke splnění povinnosti stanovené v doručované písemnosti) pouze v případě, že onou fyzickou osobou zmíněnou v právě citovaném ustanovení je účastník, který má na věci protichůdný zájem (odst. 4 tamtéž); nic takového však žalobkyně netvrdí (je ostatně zjevné, že účastníkem řízení v této věci je pouze žalobkyně a žalovaný, a žádná jiná fyzická osoba). Tvrzení žalobkyně o tom, že výzvu „*nedostala*“, tedy nemůže vyvrátit prokázané doručení: soud totiž zkoumá jen to, zda bylo doručeno v souladu se zákonem, a nikoli to, zda účastník zásilku fyzicky „dostal“ (srov. k tomu i institut tzv. náhradního doručení neboli doručení fikcí, jak je pro fyzické osoby upraven v § 46 odst. 5 a 6 o. s. ř.: podle těchto ustanovení platí, že zásilka se za jistých okolností považuje za doručenou i navzdory tomu, že adresát ji nepřevzal, a nemohl se tak ani seznámit s jejím obsahem). Postupu při doručování ve věci žalobkyně nelze nic vytknout; tato námitka žalobkyně tak neobstojí.

Žalobkyně se svými námitkami tedy neuspěla. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. října 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu